

સવામી સવારની... ઊષ્ટાચારની ભાંગમાં 'લોકપાલ' ભૂલાઈ ગયો! ને અનામતની આગમાં 'કોલસો' હોલવાઈ ગયો!

દંભી ચહેરે, સૂટલી ની ચિંતાનો ખિલખિલાટ! ગાજ-વીજમાં, વચન વરસાદે - ન્હાય છે પ્રજા..

ચિંતન

યથા ઘેન સહસ્રેષુ વસ્તો વિવૃતિ માતરમ્ । તથા પૂર્વકૃત્ કર્મ કનરિમનું ગચ્છતિ ॥

'જેમ હજાર ગાયોનાં ટોળામાંથી પણ નાનું વાછરડું પોતાની મા ને ઓળખી કાઢે છે તેમ એવી જ રીતે પૂર્વ-પહેલાં કે પૂર્વજન્મમાં કરેલાં કર્મો (સારાં કે પાપ કર્મો) પોતાના કર્તાને શોધીને તેની પાસે પહોંચી જ જાય છે.'

સુવિચાર

- તમારી નિરાશાનું મૂળ કારણ એ જ છે કે તમે માત્ર પોતાના સ્વાર્થ અને સુખનો જ વિચાર કરો છો - કોલસો
મને તો માટીનો ઢાંકો છે, એને વળી ફોડતાં વાર શી? પ્રેમભાવ રૂપી કાંકરી મારી કે કૂટ્યો જ જાણવો - વિવેકાનંદ
જો કોઈ પર તમે કાબૂ નહીં રાખો તો એ તમારા પર કાબૂ કરી લેશે - લોરેસ
મૂર્ખ માનવી હંમેશાં ઘાંટા પાડીને બોલે છે નહીં તો એને કોઈ સાંભળે જ નહીં - ગ્લેકસ્ટન

બોધ કથા

આપણે વિના કારણ પાછીનો બગાડ કરવાની ટેવ પડી છે, હાથ-પગ-સ્નાન વખતે પણ ઘણું બધું પાછીનો વેડફાઈ શકાય છે. હાથ-ઘોવા, કોગળા કરવા, બ્રશ-દાંડી વખતે પણ કારણ વિના નળ ચાલુ જ રહે છે. પાછીનું 'મૂલ્ય' હજુ આપણે સમજતા નથી. ગુજરાતના કેટલાંય ગામમાં બે-ત્રણ દિવસે પીવાનું પાછી મળે છે. ૧૫-૨૦ રૂપિયે હવે પાછીની બોટલ મળે છે. છતાં આપણી આંખ ઉઘડતી નથી.

...અને પપ્પાના શબ્દો ઉપર વિશ્વાસ મુકી અમરે લોહી ટપકતાં હાથ છોડી દીધા... અને ઊંડી ચીસ એક નાનો ખડક સાથે અથડાવાનો અવાજ અને તરત તીવ્ર શાંતિ... હંમેશ માટે અમર - અમર થઈ ગયો

વિજય ભાઈ એટલે જ્યાંતમા ગિજનેશમેન. અમદાવાદ સ્થિત તેઓનો વેપાર ઇમ્પોર્ટર ચાલે છે. પૈસાની રેલમથક છે. અને સુખી પરિવાર ધરાવતા તેઓ આજે ભારે દુ:ખી સ્થિતિમાં જીવી રહ્યાં છે. કહેવાય છે કે સુખ કે દુ:ખ ક્ષણવારમાં જીવન પલટી નાંખે છે. તેમની દર્દભરી કઠાની ભલભલાની આંખો ભીની કરી નાખે તેવી છે.

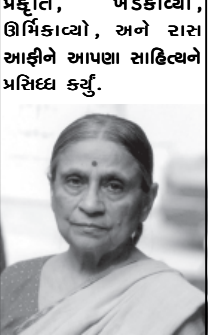
"અંતિમ ચીસ" હૃદયદ્રાવક વાર્તા - હર્ષદરાય ઉપાધ્યાય

પર્વતોની ગીરીમાળાઓને અદ્ભૂત નજરે માણસ-માણસ તોઓની કાર એક સુંદર લોકેશન પર પહોંચી. આનંદીત ગણે જણ ગાડીમાંથી ઉતરી મસ્કવિત ચહેરે ચાહે ભાઈનાં દૃશ્યો માણવા લાગ્યાં. વ્યુ પોઈન્ટ આગળ તેઓ પહોંચ્યા. એક તરફ ઊંચી પર્વતમાળાઓ અને બીજી તરફ ઊં...ડી ખાઈ. દૂર ઊંચાઈથી નીચે પડતો ધોધ. અને માથે અથડાઈને જતાં વાદળોની વચ્ચે સ્વર્ગમાં ફોરમે તેવું લાગતું હતું. વ્યુ પોઈન્ટની પાળીની નીચે ભયંકર જંગલ-ગાડી હતા.

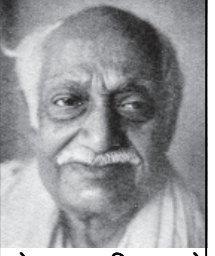
પર્વતોની ગીરીમાળાઓને અદ્ભૂત નજરે માણસ-માણસ તોઓની કાર એક સુંદર લોકેશન પર પહોંચી. આનંદીત ગણે જણ ગાડીમાંથી ઉતરી મસ્કવિત ચહેરે ચાહે ભાઈનાં દૃશ્યો માણવા લાગ્યાં. વ્યુ પોઈન્ટ આગળ તેઓ પહોંચ્યા. એક તરફ ઊંચી પર્વતમાળાઓ અને બીજી તરફ ઊં...ડી ખાઈ. દૂર ઊંચાઈથી નીચે પડતો ધોધ. અને માથે અથડાઈને જતાં વાદળોની વચ્ચે સ્વર્ગમાં ફોરમે તેવું લાગતું હતું.

આજના દિવસનો મહિમા - ભાનુપ્રસાદ એસ. દવે

દામોદર પુશાલદાસ બોટાદકરની પુણ્યતિથિ. પ્રકૃતિના ભાવુક કવિ ગ્રહસ્તારના મધુરા ગીતો ગાનારા કવિએ પ્રકૃતિ, ખંડકાવ્યો, ઊર્મિકાવ્યો, અને રાસ આફીને આપણા સાહિત્યને પ્રસિદ્ધ કર્યું.

સેવા સંસ્થાના સ્થાપક ઇલા રમેશ ભટ્ટનો જન્મ ૧૯૩૩. કોમ્યુનીટી લીડરશીપ માટે મેગ્સેસે એવોર્ડ મળ્યો. ગુજરાતના સમાજજીવનમાં સ્ત્રીઓને સ્વનિર્ભર બનાવવામાં તેમનું યોગદાન નોંધપાત્ર છે.

ગોપનાથ કવિ રાજનો જન્મ. ભાષાતંત્રકાર, પત્રકાર ઉર્જુગરાય ઓઝાનો સુરત ખાતે જન્મ - ૧૯૮૦. જાણીતા ઉર્દૂ નવલિકાકાર પી.બેન દાર્જનું અવસાન - ૧૯૬૬. ફિલ્મ નિર્માતા મુક્તુલ આનંદનું અવસાન - ૧૯૯૭

ભારતમાંથી ક્યું પ્રાણી નામશેષ થવા આવ્યું છે?

- વિષય : પર્યાવરણ
(૧) વન્યજીવ અભ્યારણ બનાવવામાં આદેશ આપનારા પ્રથમ શાસક કોણ હતા?
(અ) અકબર (બ) સિકંદર (ક) અશોક (ડ) સિધરાજ જયસિંહ
(૨) ભારતમાં સ્થપાયેલ પ્રથમ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયો છે?
(અ) વેળાવદર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન (બ) પેરિયાર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન
(ક) બાંદીપુર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન (ડ) કાબેટ નેશનલ પાર્ક
(૩) માંસભક્ષી વન્યપ્રાણી હેણેતરો ગુજરાતમાં કયાં જોવા મળે છે?
(અ) કચ્છના રણમાં (બ) જોસર અભ્યારણ
(ક) વેદાવદર અભ્યારણ (ડ) સુરપાક્ષેત્ર અભ્યારણ
(૪) કમલા નહેરુ જિયોલોજિકલ પાર્ક કયાં આવેલો છે?
(અ) જૂનાગઢ (બ) વડોદરા (ક) અમદાવાદ (ડ) જામનગર
(૫) ભારતમાંથી ક્યું પ્રાણી નામશેષ થવા આવ્યું છે?
(અ) દીપ્તો (બ) ચિત્તો (ક) ગેંડો (ડ) સફેદ વાઘ
(૬) ગુજરાતનો કયો જિલ્લો જૈવમંડલીય આરક્ષિત ક્ષેત્રમાં આવે છે?
(અ) જૂનાગઢ (બ) ભાવનગર (ક) નર્મદા (ડ) કચ્છ
(૭) માછલીધરને અંગ્રેજીમાં શું કહે છે?
(અ) ફિશ હાઉસ (બ) ગ્રીન હાઉસ (ક) એક્વિના (ડ) એકેવેરિયમ
(૮) ભારતમાં સૌ પ્રથમ દરિયાઈ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયાં સ્થાપવામાં આવ્યો હતો?
(અ) તમિલનાડુ (બ) પં. બંગાળ
(ક) જામનગર (ડ) ભાવનગર
(૯) ઓર્નીથોલોજી એટલે શું?
(અ) પ્રાણીઓનો અભ્યાસ (બ) પંખીઓનો અભ્યાસ
(ક) જીવજંતુઓનો અભ્યાસ (ડ) જળચર જીવોનો અભ્યાસ
(૧૦) ચીડના રસમાંથી શું બને છે?
(અ) ગુંદર (બ) રામ (ક) લાખ (ડ) ટર્પેન્ટાઇન
(૧૧) પર્યાવરણ સંબંધી વિવાદો અંગે અદાલતની સ્થાપના કરનાર ભારત દુનિયાનો કેટલામો દેશ બન્યો છે?
(અ) બીજો (બ) ત્રીજો (ક) ચોથો (ડ) છઠ્ઠો
(૧૨) ગુજરાત રાજ્યના વન અને પર્યાવરણ મંત્રી કોણ છે?
(અ) કનુભાઈ ભાલાણી (બ) મંગુભાઈ પટેલ
(ક) દિલીપ સંઘાણી (ડ) વાસુદેવભાઈ આઠીર
(૧૩) કયા દેશમાં પક્ષીઓના જીતોને રેકોર્ડ કરીને સાંભળવાનો શોખ છે?
(અ) અમેરિકા (બ) રશિયા (ક) કેનેડા (ડ) ઓસ્ટ્રેલિયા
(૧૪) મૂળભૂત રીતે પર્યાવરણના આંદોલનને કોણ પ્રેરણા આપી હતી?
(અ) જીન જૅક્સ રૂસો (બ) હેનરી ડેવિડ થોરો
(ક) રોબર્ટ ઓપન (ડ) રસેલ કાર્શન
(૧૫) કયા સંપ્રદાયમાં લીલા વૃક્ષોને કાપવા અને પશુઓની હન્યા કરવા વિરોધી આદેશ કરવામાં આવ્યો છે?
(અ) શૈવ (બ) આર્ય સમાજ (ક) બિસ્નોઈ (ડ) વૈષ્ણવ

વિષય :- વિશિષ્ટ પ્રતિભાઓ
● ગૌરી શંકર ઓઝા (શાસન) : મુલ્તઘી તત્ત્વજ્ઞ
● 'ચક્રોર' (બંસીલાલ લલમ) (ચિત્રકલા) : વિખ્યાત વંચ ચિત્રકાર

● ગયા સપ્તાહમાં સવાલનો જવાબ
સવાલ - વિજયરાજે સિંધિયા કયા રાજ્યના મુખ્યમંત્રી હતા? જવાબ - રાજસ્થાન
● સાચો જવાબ આપનાર પત્રિકાઓ :-
(૧) જ્ઞાતિ રાવલ : ૧૨૨૨/૨, સે-૩૭
(૨) નટુભાઈ દરજી : પેશાપુર
(૩) મહેશ એમ. જાદવ : ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, સાદરા
(૪) આકાશ જી. પટેલ : સે-૨૩
(૫) શિવાંગ બી. પટેલ : સે-૨૮
(૬) શૈલેષ જેડ. પટેલ : સે-૨૭
● પૂછું એક સવાલ...?
(૧) અનિકેત પી. જોષી : સે-૨૩થી પ્રશ્ન-આંતરરાષ્ટ્રીય ઓઝોન દિન કયારે ઉજવાય છે? જવાબ - ૧૬મી સપ્ટેમ્બર
(૨) રાજ આર. સોલંકી : સે-૨૪થી પ્રશ્ન-યુરી ગાગરની કોણ હતી? જવાબ - પ્રથમ અવકાશ યાત્રી
(૩) દેવી બી. વ્યાસ : સે-૨૪થી પ્રશ્ન-ઈલેક્ટ્રીક ઈન્સીમાં કઈ યાત્રુનો તાર વપરાય છે? જવાબ - નિકોમ
(૪) રાઠોડ મુશાલી પી. સે-૨૩થી પ્રશ્ન-સીસેમોગ્રાફનો ઉપયોગ શું છે? જવાબ - ધરતીકંપની તીવ્રતા માપવા
(૫) ધાર્મિક એસ. પટેલ : સે-૨૦થી પ્રશ્ન-થેલેસેમીયા કેવા પ્રકારનો રોગ છે? જવાબ - વારસાગત
● આ સપ્તાહનો સવાલ...?
'ઓઝોન વાયુ પડ જાળવણી' અંતર્ગત આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ કયા કરાર થયા છે? આપના જવાબ સાત દિવસમાં મોકલવા માટેનું સ્થળ ગાંધીનગર સમાચાર - ખજાનો વિભાગ
બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮, ગાંધીનગર
● સાચા જવાબો :-
ક (૧૫) ક (૨૫) જ (૩૫) જ (૪૫) ક (૫૫) જ (૬૫) ક (૭૫) જ (૮૫) ક (૯૫) જ (૧૦૫) ક (૧૧૫) જ (૧૨૫) જ (૧૩૫) ક (૧૪૫) જ (૧૫૫) ક (૧૬૫) જ (૧૭૫) ક (૧૮૫) જ (૧૯૫) ક (૨૦૫) જ

હાથી, વાનર અને શિયાળ

એક હતો હાથી. એક હતો વાનર. બંને જંગલમાં રહે. જંગલમાંથી એકવાર શિયાળ પસાર થતું હતું. તેણે હાથી અને વાનરને તકરાર કરવા જોયા. શિયાળ બોલ્યું. હાથી અને વાનરે શિયાળ પાસે આવીને કહ્યું, "અમારો ન્યાય કરો." શિયાળ કહે, "તમારી તકરાર શું છે તે તો કહો." હાથી કહે, "હું બળવાન છું એ વાત વાનર સ્વીકારતો નથી." વાનર કહે, "એમ તો હું પણ બળવાન છું. હાથી માનતો નથી." શિયાળ કહે, "તમારી તકરારનો ઉપાય એ કે પારખું કરીએ." પછી શિયાળ એમને નદી કિનારે લઈ ગયું. અને કહેવા લાગ્યું, "જુઓ, પેલી નદીના સામા કિનારે નાળિયેરીમાં ગડડ છે. જાઓ, એના પરથી નાળિયેર લઈ આવો. પહેલું આવે તે બળવાન."

નારિયેળી સુધી ના પહોંચી. બંને વિલા મોંએ પાછા કર્યાં. એમણે કહ્યું, "અમે બળવાન નથી." શિયાળ કહે, "એમ નથી, તમે બંને બળવાન છો જ. હું પાતરી કરાવું." શિયાળે પછી હાથી તરફ ફરીને કહ્યું, "હાથીભાઈ, હું કહું તેમ કરો. તમને તરત આવડે છે. આ વાનરને ગડડ પર ચડતા આવડે છે. હાથીભાઈ આ વાનરને પોતાની પીઠ પર બેસાડો. અને એ રીતે નદી પાર કરાવો. વાનર નાળિયેરી પર ચઢીને નાળિયેર તોડી લાવશે." વાનર કહે, "અરે, મને આ તો સુંઝ્યું જ નહીં." હાથી કહે, "મને પણ આ સૂઝ્યું. પણ હવે આપણે એમ કરીએ." હાથીએ પછી વાનરને પીઠ ઉપર બેસાડી નદી પાર કરી. કિનારે આવતાં વાનર નાળિયેરી પર ચઢી નાળિયેર લઈ આવ્યો. બંનેને પાતરી થઈ કે બંને બળવાન છે. એ દિવસથી હાથી અને વાનર જઘડવાનું છોડી મિત્રો બની ગયા છે. બંને નાળિયેર ખાય છે. અને શિયાળ ત્યાંથી નીકળે તો બંને પણ ખવરાવે છે.

પ્રાણીઓ અને પક્ષીઓની વિશેષતા
સૌથી વધુ જીવનાર (૨૫૦ વર્ષ) પ્રાણી - કાચબો
સૌથી હલકું પ્રાણી - એમેઝોન જંગલનો બંદર કાન ન હોય તેવું પ્રાણી - સાપ
સૌથી મોટું પ્રાણી - વ્હેલ
માનવીની માક કડડનું પ્રાણી - રીંછ
સૌથી ઊંચું પ્રાણી - જિરાફ
સૌથી હિંચક પ્રાણી - વાઘ
સૌથી નાનું પક્ષી - હર્મીંગ બર્ડ
સૌથી વધુ રંગીન પક્ષી - પીંદા
પોતાના બચ્ચાંને દૂધ પીવાડાવતું પક્ષી - ચામાચીડિયું

આ ચિત્રમાં રંગ પૂરો : ઉલ્લા-સુલતા : પંડિત - મુલ્લા

દેશમાં આજકાલ માહોલ એવો જાણ્યો છે કે માનવીનાં મન ક્રોમી રીતે વહેંચવાલાગ્યાં છે. પણ આપણા ચિત્રકાર બંધુએ ચીતરીને બતાવ્યું છે કે આમથી જુઓ તો પંડિત અને તેમથી જુઓ તો મુલ્લા પછી ભેદ કયાં કરવો?

જાળ મિત્રો, પંખી સાટેમર? ને શિક્ષકદિન તરીકે તેમને ઉજવ્યો. ખૂબ મજા કરી હશે. એક દિવસ માટે તેમને સૌ 'મોટા' બની ગયા અને સામે બેઠેલા વિદ્યાર્થીઓને ભણાવ્યા. આ કોઈ નાની સૂની વાત નથી. સૌની સામે ઊભા રહીને બોલવું અને ભણાવવું, એના માટે ખૂબ આત્મવિશ્વાસ જોઈએ. સ્વસ્થતાની વાત કરવા માટે સાહસ જોઈએ. તત... પપ... થયા વગર, ભૂલ્યા વગર ભણાવવું એ બહુ હિંમત માગી લે છે. તેથી જે કોઈ ભાગમિત્રો 'શિક્ષક' બન્યા. તેમને ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. આવી જ રીતે દરેક વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં થતી તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવો જોઈએ. અને પોતાની જેમ આવાવડ હોય તેવી સ્વધંઓમાં પણ ભાગ લેવો જોઈએ. તેનાથી આપણામાં આત્મવિશ્વાસ અને હિંમત કેળવાય છે.

ચકલી
આવીને ઊડી ના જઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તને ચપટી ચવાણું દઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તને ખોબલે પાણી પાઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તને ધૂળમાં રમવા દઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તને ઘરમાં રહેવા દઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તને માળો બાંધવા દઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ!
તારાં બચ્ચાંને ઊભી ઊભી જોઈશ
ઓ ચકલી! આવીને ઊડી ના જઈશ
- જુગતરામ દવે